

BESLUT

2020-07-06

Dnr: 20/00047

SAKEN

Lokala nyheter Stockholm, SVT1, 2019-12-18, kl. 18.33, inslag om kravmärkta granar; fråga om otillbörligt gynnande

BESLUT

Inslaget frias. Det strider inte mot bestämmelsen om otillbörligt gynnande.

INSLAGET

I det så kallade löpet sa en speakerröst följande.

Besprutade julgranar i många hem. Naturskyddsföreningen rekommenderar kravmärkning.

Inslaget påannonserades sedan av nyhetsuppläsaren som bland annat sa att Naturskyddsföreningen rekommenderade kravmärkta julgranar till den som ville vara miljövänligare men att inte alla kände till det. I inslaget intervjuades sedan två personer som köpt julgran och en expert från Naturskyddsföreningen. Bland annat följande sades.

(Reporter) – Vi pratade med Naturskyddsföreningen som säger att rödgran är mycket bättre ur klimatsynpunkt än just kungsgran. Tänker du på det när du köper? [...]

(Reporter) – Och så var det, det här med julgran som finns i de flesta svenska hem. Men hur pass miljömedvetna är svenskarna när julgranen ska inhandlas? [...]

(Sakkunnig Naturskyddsföreningen) – De som är bäst för klimatet och miljön det är den vanliga svenska rödgranen som den kallas. En helt vanlig julgran alltså. Och det allra bästa är om man lyckas få tag på en kravmärkt sådan, för då är man säker på att den odlas utan bekämpningsmedel.

Inslaget avslutades med att reportern intervjuade en julgransköpare. Bland annat följande sades då.

(Reporter) – Tänker du någonting på att det finns kravmärkta granar? (Julgransköpare)
– Är det så? Ja, nej, det har inte jag tänkt på tyvärr.

ANMÄLAN

Anmälaren anför sammanfattningsvis att inslaget medförde ett otillbörligt kommersiellt gynnande av den ekonomiska föreningen KRAV. Föreningens syfte är att tjäna pengar åt sina medlemmar. Den person som intervjuades i inslaget är anställd av Naturskyddsföreningen som i sin tur är medlem i föreningen.

Anmälaren har uppgett att inslaget sändes flera gånger samt att det finns tillgängligt på Sveriges Television AB:s (SVT) webbplats. Granskningsnämnden har mot bakgrund av anmälan granskat ett inslag som sändes i *Lokala nyheter Stockholm* den 18 december 2019, kl. 18.33 i SVT1.

Anmälaren har även bifogat en länk till en artikel på SVT:s webbplats.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

SVT anser att det eventuella gynnande som uppstod i inslaget var motiverat av ett informationsintresse. SVT anför sammanfattningsvis följande.

Inslagets syfte var att fördjupa en aktuell konsumentfråga – inköp av julgran – ur aspekten miljömedvetenhet. Reportagets vinkel sammanfattades kortfattat i påannonseringen, där bland annat ”kravmärkta granar” nämndes. Det var en förenkling, såsom påannonseringar ofta är. I reportaget intervjuades sedan dels två konsumenter om deras miljömedvetenhet vid inköp av julgranar och dels en expert från Naturskyddsföreningen om olika typer av julgranar och deras miljöpåverkan. Expertens huvudsakliga rekommendation var att köpa obesprutat och närodlat, och det var i det sammanhanget han sa att kravmärkta granar var det säkraste alternativet.

Konsumentjournalistik är en viktig del av SVT:s nyhetsuppdrag och kan ha en guidande vinkling. Konsumtionens miljöpåverkan och möjligheterna till miljömedvetenhet som kund är aktuella frågor med stort informationsintresse. Det aktuella inslagets huvudsakliga vinkel var möjligheter till miljömedvetenhet som julgranskund, där rekommendationen att köpa just kravmärkt var en del av ett längre resonemang. Den medverkande experten kom från Naturskyddsföreningen eftersom det är en väletablerad och ideell obunden förening, med expertkunskaper inom det aktuella området. Det stämmer, som anmälaren skriver, att Naturskyddsföreningen är medlemmar i den ekonomiska föreningen som äger kravmärkningen. Däremot stämmer det inte att organisationen KRAV:s syfte är att vara vinstdrivande eller ”tjäna pengar till sina medlemmar”. Inga logotyper eller varumärken exponerades i bild.

AKTUELL BESTÄMMELSE

Ett program som inte är reklam får inte på ett otillbörligt sätt gynna kommersiella intressen. Det får inte uppmuntra till inköp eller hyra av varor eller tjänster eller innehålla andra säljfrämjande inslag, eller framhäva en vara eller tjänst på ett otillbörligt sätt (5 kap. 5 § radio- och tv-lagen). Ett gynnande av ett kommersiellt intresse är otillbörligt om det inte kan motiveras av något informations- eller underhållningsintresse.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Inslaget strider inte mot bestämmelsen om otillbörligt gynnande av kommersiella intressen. Det eventuella gynnande av KRAV som uppkom genom inslaget var motiverat av ett tillräckligt informations- och underhållningsintresse.

Nämnden tillämpar bestämmelserna i radio- och tv-lagen och programföretagens sändningstillstånd. Det ingår inte i nämndens uppgift att pröva textinformation på programföretagets webbplats. Denna del av anmälarens kritik lämnas därför utan åtgärd.

Detta beslut har fattats av Malin Bonthron, Clas Barkman, Berivan Yildiz, Bo-Erik Gyberg, Gunnar Springfeldt, Kristina Åberg och Sofia Olsson Olsén efter föredragning av Jenny Englund Grass.

På granskningsnämndens vägnar

Malin Bonthron

Jenny Englund Grass